

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Кафедра практичної та клінічної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

та деканат

доц. Згуровик Ю. В.

Протокол № 6 від «19» лютого 2020 р.

№8819022020

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ПСИХОДІАГНОСТИКА

підготовки «Бакалавра»
спеціальність – 231 Соціальна робота
Освітньо-професійна програма – Соціальна робота

Луцьк – 2020

Програма навчальної дисципліни «Психодіагностика» підготовки бакалаврів, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою – Соціальна робота

Розробник: Дучимінська Т.І., кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної та клінічної психології

Рецензент: Хлівна О.М. кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної та клінічної психології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри практичної та клінічної психології

протокол № 8 від 22.01. 2020 р.

Завідувач кафедри: _____ (Мушкевич М.І.)

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології

протокол № 5 від 05. 02. 2020 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету психології _____ (Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота Освітньо-професійна програма – Соціальна робота бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/ 4</u>		Рік навчання <u>4</u>
		Семестр <u>8</u> -ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 70 год.
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Психодіагностика є однією з основних форм практичного застосування професійних можливостей фахівця у системі «людина-людина» шляхом використання випробувально-дослідницьких методів, зокрема тестів та особистісних опитувальників. Тому навчальний курс психодіагностики займає чільне місце серед дисциплін практичної підготовки фахівців спеціальності 231 Соціальна робота.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні категорії, принципи, методи та інструменти виміру індивідуально-психологічних особливостей особистості.

Метою викладання навчальної дисципліни “Психодіагностика” є ознайомлення студентів з різноманітними методами розпізнавання індивідуально-психологічних особливостей; вміння оперувати тестами (стандартизованими мірилами) і якісними (не стандартизованими) оцінками особистості; формування навиків психодіагностичного обстеження, самостійного використання психодіагностичних методик при розв’язанні науково-пошукових та прикладних задач, вміння здійснювати підбір психодіагностичних методик (тестів) відповідно до розв’язуваних проблем, на професійному рівні приймати рішення (ставити діагноз, прогноз тощо), виходячи з результатів тестування.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психодіагностичних досліджень, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

- Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

4.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин:						
	У тому числі						
	Усього	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Консультації	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1. <u>Загальні засади психодіагностики</u>							
Тема 1. Психодіагностика в системі психології.	8	2	2			4	
Тема 2. Зародження і становлення психодіагностики.	8	2	2			4	
Тема 3. Процес психодіагностичного обстеження.	6				2	4	
Тема 4. Тест як основний психодіагностичний інструмент	6	2				4	
Усього за змістовним модулем 1	28	6	4		2	16	
Змістовний модуль 2. <u>Діагностика різних сфер психіки</u>							
Тема 1. Діагностика пізнавальних процесів	6	2				4	
Тема 2. Діагностика інтелекту	8	2	2			4	
Тема 3. Діагностика особистості	6	2				4	
Тема 4. Діагностика індивідуально-типологічних особливостей	6	2				4	
Тема 5. Діагностика психомоторики	6				2	4	
Тема 6. Діагностика свідомості та самосвідомості	6		2			4	
Тема 7. Діагностика емоційно-вольової сфери	6		2			4	
Тема 8. Діагностика мотивації	6	2				4	
Тема 9. Діагностика ціннісної сфери особистості	4					4	
Тема 10. Діагностика малої групи	6		2		2	2	
Усього за змістовним модулем 2	60	10	8		4	38	
Тема 1. Проективна психодіагностика		2	2		2	4	
Тема 2. Спостереження як метод психологічного дослідження		2	2			4	
Тема 3. Опитувальні методи у психодіагностиці. Метод контент-аналізу		2	2			4	

Тема 4. Психосемантичні методи			2			4	
Усього за змістовним модулем 3		6	8		2	16	
Разом	120	22	20		8	70	

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

1	<p>Тема: Психодіагностика в системі психології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання психодіагностики. 2. Характеристика психодіагностичного методу. 3. Тест як основний психодіагностичний інструмент. Класифікація та характеристика тестів. 4. Вимоги до тестів як методів психодіагностичного дослідження та їх користувачів. 5. Взаємозв'язок психодіагностики з іншими науками
2	<p>Тема: Зародження і становлення психодіагностики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Донаукове використання психодіагностичних методів. 2. Розвиток психодіагностики в ХІХ ст. 3. Психодіагностика в ХХ ст. 4. Психодіагностика на теренах СРСР. 5. Сучасний стан вітчизняної психодіагностики.
3	<p>Тема: Процес психодіагностичного обстеження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічне дослідження та психодіагностичне обстеження. 2. Планування та організація процесу психодіагностичного обстеження. 3. Етапи психодіагностичного процесу. 4. Психодіагностичний діагноз
4	<p>Тема: Діагностика інтелекту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біологічний та соціальний розвиток інтелекту. 2. Стабільність та мінливість інтелекту в онтогенезі. 3. Уявлення про вікові норми розвитку. 4. Коефіцієнт інтелекту як нормативний показник. 5. Інтелектуальний розвиток та успішність у навчанні. 6. Затримка психічного розвитку. Розумова відсталість. 7. Інтелектуальна обдарованість.
5	<p>Тема: Діагностика свідомості та самосвідомості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерії оцінки свідомості (медичні, психологічні). 2. Значення свідомості у психологічному функціонуванні людини. 3. Самосвідомість як об'єкт психодіагностичного дослідження. 4. Методи діагностування самосвідомості. 5. Свідомість і психологічна саморегуляція.
6	<p>Тема: Діагностика емоційно-вольової сфери</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія емоцій та емоційності. 2. Характеристика емоційних станів. 3. Поняття емоційного інтелекту. Управління емоціями. патологічні зміни емоційних реакцій та станів. 4. Основні методи діагностики емоційної сфери. 5. Психологія вольової сфери. 6. Характеристика вольових якостей особистості. 7. Діагностика вольових якостей.
7	<p>Тема: Діагностика малої групи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та механізми групової динаміки в контексті психодіагностики. 2. Феномен конформізму, методи його діагностування. 3. Групова згуртованість та групова сумісність 4. Концепція «активної меншості» С.Московічі. 5. Групові конфлікти в контексті психодіагностики. 6. Стили лідерства і керівництва їх психодіагностика.

8	Тема: Проективна психодіагностика 1. Сутність проєкції у психології та психодіагностиці. 2. Проективні методики діагностування особистості. 3. Проективні методики дослідження особистості. 4. Розробка проєктивних методик.
9	Тема: Спостереження як метод психологічного дослідження 1. Метод спостереження в психології. 2. Спостереження як спеціальний метод у психології. 3. Види спостереження. 4. Вимоги до спостереження. 5. Види спостереження та їх характеристика. 6. Вимоги до спостереження у науковій психології. 7. Вимоги до спостереження у практичній психології. 8. Психодіагностичне спостереження. 9. Формування вміння психолога-діагноста спостерігати.
10	Тема: Опитувальні методи у психодіагностиці 1. Інтерв'ювання як різновид усного опитувального діагностичного методу. 2. Анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу. 3. Етичні норми проведення психодіагностичної бесіди. 4. Алгоритм проведення психодіагностичної бесіди. 5. Попередня підготовка до проведення бесіди. 6. Відкриті та закриті питання.
11	Тема: Психосемантичні методи 1. Основні психосемантичні методи 2. Психологічні закономірності й моделі семантичної обробки 3. Суб'єктивна психосемантика. 4. Практичне застосування методів.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 4

Поточний контроль (max=40 балів)										Модульний контроль (max=60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2				Модуль 3			
ЗМ1		ЗМ2				ЗМ3				ІНДЗ	МКР 1		МКР 2
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	-	30		30
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2				100

Оцінювання:

Таблиця 9

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	Для заліку
90 - 100	A	Відмінно	Зараховано
82 - 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 - 74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Буленко Т. В. Діагностика особистості в практичній діяльності психолога / Т. В. Буленко, М. І. Мушкевич, Р. П. Федоренко. – Луцьк: Вежа, 1996. – 286 с.
2. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – [3 изд.] / Бурлачук Л.Ф. – СПб. : Питер, 2008. – 300 с.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2006. – 351 с
4. Галян І. М. Психодіагностика [навчальний посібник] / Галян І. М. – К. : Академвидав, 2009. – 464 с.
5. Дучимінська Т. І. Методичні рекомендації до курсу «Психодіагностика» / Тамара Іванівна Дучимінська – Луцьк : Вежа-Друк. – 2016. – 32 с.
6. Дучимінська Т. І. Методичні рекомендації для підготовки до лабораторних робіт з курсу «Психодіагностика» / Тамара Іванівна Дучимінська – Луцьк : Вежа-Друк. – 2016. – 22 с.
7. Дучимінська Т.І. Подолання особистісної безпорадності студентів у навчальній діяльності: навчально-методичний посібник / Т.І. Дучимінська , Л.Я. Малімон. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 164 с.
8. Комінко С.Б. Кращі методи психодіагностики / С. Б. Комінко, Г. В. Кучер. – К.: Карт-бланш, 2005. – 200 с.
9. Корольчук М.С., Осьодло В.І. , Психодіагностика/ Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.С. Корольчук, В.І. Осьодло – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2012 – 400 с.
10. Коцан І.Я Психологія здоров'я людини / за ред. І. Я. Коцана. – Луцьк: Волин.нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 352 с.
11. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики / Поліщук С. А. – К.: Університетська кн., 2009. – 250 с.
12. Психологическая диагностика: [учебник для вузов] / под ред. М. К. Акимовой, К. М. Гуревича. – СПб. :Питер, 2005. – 461 с.
13. Психологическая диагностика: учебник для вузов / Под ред. М.К. Акимовой, К.М.Гуревича. – СПб.: Питер, 2008. – 652 с.

14. Психодіагностика. Навчальний посібник для студентів соціологів / уклад. Ю.В. Кушнір; відпов. ред. В. П. Кушнір – Донецьк: КиЦ, 2012. – 346 с.
15. Романова Е. С. Психодіагностика : [учебное пособие] / Романова Е.С. – М.: Дидакт, 2006. – 321 с.
16. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом / Під ред. чл.- кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. – Д.: Вид-во ДНУ, 2012. – 448 с.
17. Скребець В.О. Основи психодіагностики / В. О.Скребець. – К.: Слово, 2003. – 120 с.
18. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник / Л.Г. Терлецька. – К.: Главник, 2006. – 144 с

Додаткова література:

1. Абрамова Г. С. Психодіагностика / Г. С. Абрамова // Практическая психология. – М., 2001. – С. 91 – 140.
2. Арестова О. Н. Диагностика мотивационного конфликта личности с помощью методики пиктограмм / О. Н. Арестова // Вопросы психологии. – 2007. – № 2. – С. 161 – 170.
3. Блудова Л. З історії психодіагностики / Л. Блудова // Дитячий садок. – 2006. – Трав. (№ 18). – С. 2– 5.
4. Богоявленская Д. Б. Проблемы диагностики креативности / Д. Б. Богоявленская // Психологическая диагностика. – 2004. – № 3. – С. 3 – 18.
5. Бодалев А.А. Общая психодіагностика / А.А. Бодалев, В.В. Столин, В.С. Аванесов. – СПб.: Изд-во «Речь», 2006. – 440 с.
6. Бреусенко – Кузнецов А. А. Моделирование экзистенциального кризиса с помощью волшебной сказки / А. А. Бреусенко – Кузнецов // Психология и соционика межличностных отношений. – 2006. – № 11. – С. 5 – 11.
7. Варій М. І. Психологія особистості: Навчальний посібник / М.І. Варій. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
8. Грачєва И. И. Адаптация методики «Многомерная шкала перфекционизма» П. Хьюитта и Г. Флетта / И. И. Грачєва // Психологический журнал. – 2006. – Т. 27, № 6. – С. 73 – 81.
9. Гуревич К. М. Проблемы развития современной психологической диагностики / К. М. Гуревич, Е. И. Горбачєва // Вопросы психологии. – 2006. – № 5. – С. 14 – 22.
10. Дундарь М. Социометрия / М. Дундарь // Менеджер по персоналу. – 2006. – № 9. – С. 58 – 67.
11. Казанович О. Ф. Использование методики измерения психологической дистанции в исследовании самосознания младших школьников / О. Ф. Казанович // Журнал практ. психолога. – 2006. – № 6. – Спецвып. – С. 163 – 166.
12. Кисляк О. П. Діагностика Я-концепції: адаптація тесту «Тенесійська шкала Я-концепції» / О. П. Кисляк, І. І. Нагорна // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 1. – С. 11 – 14. – Закінчення. Початок див.: 2005. – № 12. – С. 55 – 58.
13. Кондратенко Л. Грамотне застосування психодіагностичних методик / Л. Кондратенко // Психолог. – 2007. – Січ. (№ 1). – С. 18 – 26.
14. Кондратенко Л. Підводні течії шкільної діагностики / Л. Кондратенко // Психолог. – 2006. – Лист. (№ 44). – Спецвип. – С. 2; 10 – 19.
15. Кочерга О. Діагностика розвитку дитини / О. Кочерга // Психофізіологія дітей 4 – 5 років. – К., 2007. – С. 106 – 127. – (Б-ка «Шкільного світу»; № 5).
16. Лидерс А. Г. Общие правила психологического обследования детей, подростков и взрослых с помощью стандартизированных и клинических

- психодіагностических методик / А. Г. Лидерс // Журнал практ. психолога. – 2006.– № 6. – Спецвып. – С. 167 – 175.
17. Литвиненко И. Ю. Психодіагностика с позиций системного подхода / И. Ю. Литвиненко // Психология и соционика межличностных отношений. – 2007.– № 8. – С. 5 – 9.
18. Мельник Ю. В. Проективні методики у початковій школі / Ю. В. Мельник // Психологічна газета. – 2007. – Січ. (№ 1). – С. 21 – 23.
19. Новлянская З. Н. Методика исследования чувства материала как одного из аспектов художественного воображения / З. Н. Новлянская // Вопросы психологии. – 2006. – № 5.– С. 165 – 176.
20. Самошкіна Л. М., Лазаренко В. І. Психодіагностика: Навч. посібник. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2001. – 44 с.
21. Этический кодекс психолога Украины
http://psychological.ucoz.ua/publ/ehlicheskij_kodeks_psikhologa_ukrainy/29-1-0-269

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Психодіагностика в системі психології.
2. Тривожність та її діагностика.
3. Психосемантичні методи діагностики.
4. Психодіагностика як практична діяльність.
5. Поняття семантичного простору.
6. Депресія та її діагностика.
7. Етичні та деонтологічні основи психодіагностики.
8. Класифікація психодіагностичних методик.
9. Формування життєвої перспективи.
10. Психодіагностичний процес як предмет психодіагностики.
11. Види опитувальників, форми запитань і представлення результатів.
12. Діагностика вольової сфери людини.
13. Вимоги до психолога-діагноста.
14. Сутність основних ознак і категорій психодіагностики. Психологічний діагноз.
15. Експертна оцінка вольових якостей людини.
16. Розвиток психодіагностики у 19-20 ст.
17. Постановка психологічного діагнозу.
18. Групові феномени та їх діагностика.
19. Становлення психодіагностики в Україні. Сучасний стан психодіагностики.
20. Контент-аналіз у психодіагностиці.
21. Соціометрія.
22. Взаємозв'язок психодіагностики з іншими науками.
23. Психодіагностичне спостереження.
24. Референтометрія.
25. Донаукове використання психодіагностичних процедур.
26. Психометричні характеристики тесту.
27. Діагностика стилю керівництва.
28. Самосвідомість як об'єкт психодіагностичного дослідження.
29. Класифікація психодіагностичних методик.
30. Діагностика лідерства.
31. Психодіагностична бесіда.
32. Стандартизація тесту. Норматив тесту.
33. Діагностика способу реагування на конфлікт.
34. Планування та організація процесу психодіагностичного обстеження.
35. Проективні тести: переваги та недоліки.

36. Тест-опитувальник батьківського ставлення.
37. Етапи психодіагностичного процесу.
38. Класифікація проєктивних тестів.
39. Переваги та недоліки методу каузометрії.
40. Психологічні помилки.
41. Основні підходи у психодіагностиці.
42. Моделювання минулого, теперішнього та майбутнього.
43. Розвиток психодіагностики у 17-18 ст.
44. Основні принципи психодіагностики.
45. Теорія апперцептивного спотворення.
46. Тест та його місце в системі психодіагностичних методів.
47. Методики діагностики сенсорно-перцептивної сфери.
48. Формування життєвої перспективи.
49. Надійність тесту. Види надійності.
50. Методики діагностики мі немічних особливостей.
51. Процедура та формування експертної оцінки.
52. Валідність тесту. Види валідності.
53. Методики діагностики мислительних особливостей.
54. Психосемантичні методики діагностики.
55. Дискримінативність тесту.
56. Методики діагностики уваги.
57. Методики діагностики особистісних цінностей.
58. Стандартизація тесту.
59. Методики діагностики індивідуально-типологічних особливостей людини.
60. Діагностика мотивації.
61. Теорії рис особистості.
62. Методики діагностики акцентуацій характеру.
63. Спостереження та особливості його проведення.
64. Психометричний парадокс.
65. Методики діагностики особистості.
66. Вимоги до психодіагностичного інтерв'ю.
67. Дослідження інтелекту та його види.
68. Методики діагностики інтересів.
69. Тести Айзенка.
70. Метод решіток Келлі
71. Діагностика рівня домагань.
72. Традиційні методи психологічної експрес-діагностики.
73. Афект та його діагностика.
74. Діагностика психомоторики.
75. Основи технологій профконсультування.